

LLIBERTAT

òrgan oficial antifeixista del consell municipal

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Barcelona, 13 — Telèfon n.º 288

ANY III — Martoró dimecres 12 octubre 1938 — NÚM. 619

NÚMERO SOLT: 30 cts.
SUBSCRIPCIÓ: 4'00 PESSETES MES

ESTAMPES

Del meu arxiu d'intimes complaences

Anava aquest matí, a l'hora encara lassa que desensonya el dia, fent via per la carretera anònima que mena al nostre front.

Prou s'esforçava el sol, però no podia Espesses boires baixes estaven aferrades a la terra i als corriols i a les feixes i als rosolls.

Més que veure'l, endevinava darrera el tel espesseït de la boirada, el seguiment de la via que seguia; com presentia la presència, a dreta i esquerra, del pla recremat color de pa sortit del forn i de la serra clapada, ferèstega en la seva salvatge immobilitat...

Un bes d'humilitat m'enirava al moll dels ossos i m'anelgava el cristall de les ulleres.

La pipa, orfe de tabac i fum, llagrimjava...

Tot estava junyit a la dictadura impalpable i orba de la boira...

Ha estat així que no podent mirar enfora, m'he repassat per dins...

Fa anys d'això. Era en els temps que per a mi una pollastre a l'ast era una simple combinació de paraules i que de les pastisseries no en coneixia altre producte que els trinquets tranquils — una espècie de desferres de galetes que En Barbosa ens servia per cinc cèntims amanides a voltes amb uns cuquets preciosos que segurament no tenien cap relació d'afinitat amb els simpàtics passejants dels formatges de Gruyère.

Jo feia d'escolà.

En les matineses clares d'estiu i en les negres hores darreres de les nits hivernenques, amb el meu germà sortíem de casa quan tocaven les cinc i, places amunt, ens ficàvem a la gola obscura de Santa Maria tot just il·luminada pel parpalleig d'alguna llàntia plorànera.

Una vella, o dues velles, felen gemegar el pergami de la pell del rostre en el moviment gairebé imperceptible de l'oració mil anys repelida...

I jo entrava en el meu món infantil de soianes i roquets i sobrepeülços i estoies i campanetes i tragos a raig de canadelles de la saborosa mistela,

a la que escalma la seva futura i sagrada divinitat...

Per la meua erudició sagristanesca podia realment haver tret per bisbe. De l'Agnus Dei al Miserere, m'ho sabia tot de cor. Però, ah amics caríssims, em guanyava molt poc la vida fent d'aprenent de vicari! Segurament que havia rebut moltes vegades la benedicció papal i la concessió d'indulgències, però les fruites d'ou amb les que jo esmorzava tenien molt de fruita però molt poc d'ou.

Dintre de tot, no recordo haver passat estones dolentes en les naus i en els altars de Santa Maria.

Ben al contrari, sentia una veritable llàstima pel cap de sota l'orga i pel Crist clavat en creu tan lleuger de roba i sense samarreta en ple desembre. I les voltes altes del temple i les pintures dels Dolors i les manxes de l'orga i els cirials del Corpus recollien de mi tota la simpatia.

Aquells oficis sumptuosos i aquells Te Deums carregats de cànlics i capellans revestits de capa magna!

Una vegada, d'amagat de casa vaig anar al teatre a veure «El Príncep Carnaval». Confesso que aquella revista amb els seus decorats i les seves músiques no em satisfieren tant com l'endemà l'espectacle d'un final de Quarantà Hores. Naturalment, però, que malgrat els meus vuit anys, entre els capellans amb faldilles i les dones sense hauria preferit això darrer...

Lamento moltes voltes no tenir un retrat meu d'aquells temps d'escolania. No se per què. Hi ha esperits sentimentals que es complauen en col·leccionar postals de dones amades, o margarides resseques o pensaments planxats.

Jo gaudiria amb poder mostrar un bonet i una dalmàtica dels que havia portat en els meus dies d'iniciació presbiterica.

I compte si, de passada, ho podíem remullar amb un bon pinso de futura sang de déu!

J. CASES I BUSQUETS

Front d'Extremadura, 26 9 38.

Espectacles

L'òpera «Carmen» a benefici del S. R. de C.

Preparat pel Sindicat de la Indústria de l'Espectacle en el Teatre Clavé tindrà lloc el divendres a la nit, dia 21, un brillant festival líric que indubtablement constituirà un veritable aconteixement ben digne de la finalitat a què va destinat.

Realitzant tota mena d'esforços l'actiu Sindicat de l'Espectacle ha aconseguit preparar un programa veritablement notable i a tal efecte tindrà lloc la representació de la famosa òpera «Carmen» del mestre J. Bizet, en espanyol. Serà dirigida l'obra pel nostre compatriota el mestre Josep Sabater, i hi prendran part la tan celebrada contralt Concepció Callao, la triple de gran renom Maria Espinalt, el conegut tenor Amador Famadas, el nostre paísà i notable baríton Josep Carbonell, que tant es distingeix en

«Carmen», i el baix de veu magnífica Manuel Gas.

L'obra serà presentada amb tota la propietat que requereix, amb nodrida orquestra, cors i cos de ball, procedents del Teatre Nacional (Liceu), banda en escena i nombrosíssima comparsaria. Com a primera ballarina hi figura la notable artista Pepita Marçet, i actuarà de director d'escena l'artista Josep Villaviciosa.

Es d'esperar que tan rellevant festival artístic musical, mereixerà l'apoi i la màxima atenció de tots els amants de la bona música, i a la vegada serà demostració palesa de l'admiració que mereix l'obra de Socors Roig Internacional, pel que el Teatre Clavé es veurà curull de públic com en els dies de més rellevants solemnitats.

B.

LEGIU

LLIBERTAT

Franco, el traïdor, parla de Catalunya

Conèixer Espanya i sentir-se espanyol, és una condició elemental que deu tenir en compte aquell que tingui la pretensió de regir els destins d'Espanya. El nostre poble, no és producte d'una improvisació diplomàtica, ni conseqüència d'un cop de ploma llançat al vol. Els seus problemes, són problemes arrelats fa molts segles en la idiosincràsia popular. L'ur gestació s'ha fet a través de la història i ha sortit triomfant per damunt dels enemics més acarnissats. Ni els bàrbars, romans o sarrains ni els escamots de Napoleó han pogut desvirtuar la trajectòria històrica de Espanya a través dels segles ni doblegar la al seu gust. Això que ho diuen les ruïnes d'Empúries, les parets de La Alhambra, el monestir de Montserrat i les pròpies pedres de Burgos, que ho guarden els pergamins de la corona d'Aragó, i la història del vell reialme castellà, que ha forjat tres idiomes damunt el nostre solar patri, que ho saben àdhuc els infants quan surten de l'escola de pàrvuls és una cosa que el «generalíssim» reivindicador de l'Espanya secular, encara no se n'ha asabentat.

Perquè desconèixer, o negar les nacionalitats que conviuen agermanades en l'ombra de la República, equival a desconèixer o a negar Espanya. I això és precisament el que preté Franco en aquestes declaracions fetes públiques a França, i que a nosaltres que —malauradament— el coneixem, no ens poden sorprendre.

Diu així l'aprenent de fíhrer: «Hom sap, que soia la capa de pretenses nacionalitats, hom no cerca més que una zona de refugi del comunisme i de la Masoneria, la impunitat dels crims, i una amenaça pel desenvolupament de la vida del país.

Tot això —continua dient— fou resolt al començament del gloriós moviment del 18 de juliol, el problema català considerat com artificio i malès ha desaparegut. I en quant al problema base, no en resta més que la ombra ridícula d'un President sense territori.»

Si no coneguèssim prou el fantasma de Burgos, hi hauria prou per amidar-lo amb aquesta declaració. Que el problema català no existeix, que ho demani als milers de catalans que han establert una barrera de pits, perquè no pugui arrebassar nos les nostres llibertats i el nostre Estatut. I quant al problema base, la resistència aferrissada que va trobar al Nord, i l'èxode, dels millors fills de la terra basca davant l'arribada de les aliaus invasores n'és també una resposta eloqüent.

Espanya, que ho sapiga bé Franco, no es canvia per decret del «generalíssim». Encara que aquest decret estigui inspirat pel mandat indisputable dels emperadors de Roma i Berlín...

La nostra lluita a l'estranger

El «Times» s'ocupa d'un article publicat per «Il Giornale d'Italia» dient que aquest periòdic expressa l'opinió de que els punts de vist dels Governadors angles i italià sobre la qüestió espanyola estan encara lluny d'una coincidència, i que cada vegada es fa més difícil per a Chamberlain assolir la ratificació de l'acord angio italià, especialment perquè augmenta l'oposició contra la seva política de conciliació. El discurs de Hitler a Sarrebruck ha causat l'efecte d'una deixa freda, després de les garanties que s'havien canviat entre Chamberlain i Hitler a Munic i de l'entusiasme produït per l'acord.

En el «News Chronicle», Vernon Bartlett destaca que després de la decisió del Govern espanyol de retirar a tots els seus voluntaris estrangers, la retirada de 10.000 a 20.000 soldats italians no pot permetre la posta en vigor de l'acord angio-italià. Aquest acord només pot ésser posat en vigor a base d'una retirada proporcional, és a dir, de la retirada total de les forces italo-alemanyes.

La mateixa opinió expressa el redactor diplomàtic del «Daily Herald», el qual protesta contra l'afirmació de Franco segons la qual el Comitè de no intervenció havia establert en deu mil els combatents estrangers que es tenien que retirar abans d'otorgar el dret de bel·ligerància. El «Daily Herald» recorda que el Comitè de no intervenció ha establert la quantitat de 10.000 només com a base de la retirada mínima en la part que tingüés menys voluntaris.

El «Yorkshire Post» destaca la importància de l'aviació i del material de guerra en l'exèrcit franquista, i diu que el Govern anglès no pot decidir la posta en vigor de l'acord amb Itàlia abans de que aquest material sigui retirat.

E. corresponçal a Roma del «Times» examina els comentaris i es perspectives que presenta la Premsa feixista a propòsit del retorn dels soldats italians d'Espanya. Segons alguns, es parla de 3.000 o 4.000, 8.000 ferits i 7.000 malalts. «Fins ara—afegeix el corresponçal—les llistes d'oficials publicades pels periòdics donaven solament 2.500 morts. Sembla cert que els italians han sofert en els combats de l'Ebre enormes baixes.» «S'opina en els circois diplomàtics—afegeix el corresponçal del periòdic conservador anglès—que el to causal de la «Informazione Diplomatica», en les seves al·lusions a la situació espanyola, expressa la irritació de les altes personalites feixistes davant les intencions atribuïdes a Mussolini

Dr. J. Barba Riera

Inspector Municipal de Sanitat — Metge de l'Hospital Clínic

ESPECIALISTA EN

GOLA - NAS - ORELLES

Visita: Dimarts, dijous i dissabtes, de 4 a 6 - Econòmica, de 6 a 8

Diumenges, de 9 a 12

FERMI GALAN, 419, pral. (cantonada Lepant)

MATARÓ

per una part de la Premsa francesa i anglesa. És sens dubte aquesta irri-
tació la que ha aconsellat a Mussolini a escriure que la disminució de les
forces italianes no tenia cap relació
amb la decisió del Comitè de no in-
tervenció, afirmació que no està d'a-
cord amb la declaració feta per Sala
manca el dissabte passat, i en la qual
es diu que aquesta mesura hauria estat
decidida en part per a satisfer els
desitjos del Comitè.

Sindicats de cara a la guerra

La modesta aportació del Sindicat d'Indústries Gràfiques i Similars (U.G.T.)

Sí, realment, modesta aportació la d'aquest Sindicat i la de tants altres, per molt que hagin fet i facin de cara a la guerra, encara que uns i altres hi facin més o menys aportació. Ho saben perfectament tots ells i n'estan convençuts.

No significa, però, petulància de cap mena l'interès que pugui existir en fer pública la seva tasca, sinó tot el contrari, perquè serveixi d'estímul per la seva mateixa superació i per control de tothom.

Aquest Sindicat d'Indústries Gràfiques és dels primers de Catalunya que ja fa prop d'un any s'adaptà als moderns mètodes de treball amb plena responsabilitat de cada dirigent com és la Secretaria General, d'Organització, Agitació i Premsa, Finances, etc.

Igualment ha estat dels primers a la nostra terra, a Mataró el primer, d'expulsar fulminantment d'affiliat i de la casa on treballava un desertor del nostre Exèrcit, mil vegades heroic.

En propaganda a favor de la nostra causa no ha fet encara tot el que podia en certa part degut a causes alienes a la seva voluntat per la manca cada dia més notòria de matèries primes. No obstant han fet veure sobradament els seus lloables propòsits quan edità i reparà per la nostra Ciutat uns 4.000 fascicles amb el text íntegre de la conferència pronunciada per ràdio el dia 25 de maig de l'any passat per l'il·lustre comediògraf Josep Pous i Pagès amb l'interessantíssim tema «Perill a la reraguarda: Una hora decisiva de la Revolució i de la Guerra», conferència de gran transcendència històrica que curosament fou distribuïda a totes les llars i a totes les organitzacions. També ha editat cartells al·lusius al nostre moviment. Sempre desinteressadament pels seus afiliats i per les impremes.

Per la major capacitat de tots els seus responsables de Consells d'Em-

presa i Comitès Obrers de Control, organitzà una conferència pública el dia 22 de juliol de l'any passat sobre el palpitant tema, encara ho és, «El Control i Col·lectivització en les indústries i llur adaptació», a càrrec del company Jaume Catalán, Secretari d'Organització de la F. C. d'I. G. i S., molt intel·ligent en aquests aspectes i altres de caire social. En ella hi foren convidats, particularment tots els ciutadans dirigents de fàbriques i tallers.

Aquest Sindicat de Gràfics i Similars només compta amb 47 afiliats. 22 d'ells són enrolats actualment al nostre prestigiós Exèrcit amb cinc voluntaris. Quasi la meitat del Sindicat.

Els seus associats, des del 1.er de març de l'any 1937, contribueixen a subscripcions per necessitats de guerra, aportació setmanal i obligada d'acord amb la voluntat i possibilitats de cada militant. Fins avui han recaptat la quantitat de 2.460'50 pessetes.

lliurant quantitats per atendre als seus companys en incorporar-se a la Federació Catalana i al Comitè Comarcal. Igualment han contribuït en altres subscripcions extraordinàries.

L'incorporació de la dona en algunes feines també és un fet d'acord amb les necessitats de la indústria i dels moments presents.

Héus ací, doncs, exposada la modesta i regular aportació de «Cara a la Guerra» realitzada pel Sindicat de Indústries Gràfiques i Similars, un dels numèricament més reduïts d'affiliats, però amb quelcom pràctic en les seves tasques col·lectives i amb elements no despreciables que en diferents activitats socials, econòmiques i culturals ho han palestat.

Cal no defallir, companys Gràfics i Similars, i superar tots els esforços efectuats fins ara. Perquè per molts sacrificis que esmercin els Sindicats, mai seran equivalents als que realitzen al front els nostres abnegats i fermes lluitadors.

Endavant sempre!

Z.

Informació local

CUPÓ DELS INVÀLIDS. — En el sorteig efectuat el dia 12, el premi de vint i cinc pessetes ha correspost al número 155.

Els números premiats amb tres pessetes són: 055, 255, 355, 455, 555, 655, 755, 855, 955.

—OXIGENANTE DE CARBONES. producte Científico-Tècnic reconegut com el més formidable progrés de la termoquímica aplicada a la combustió. «Oxigenante de Carbones» estalvia quasi el 50 per cent de combustible. És aplicable a tota classe de carbons i llenyes (alzina, pi, plàtan, etc., etc.). Es ven a totes les Droguerías, Ultramarins i Ferreterías.

—Les restriccions que a la indústria ha imposat la manca de materials, fa que manquin forces articles d'ús domèstic. La Cartuja de Sevilla, però, encara segueix oferint als seus clients un bon assortit d'aquests articles necessaris per a la casa o per a fer un present de bon gust.

IMPRESA MINERVA. — MATARÓ

Informació del dia

Barcelona

Comunicat oficial d'ahir

EXÈRCIT DE TERRA

FRONT DE L'EST.—Durant la nit última, l'enemic aconseguí recuperar les dues posicions que les nostres forces conquistaren ahir a serra de Pandols.

Avui, les forces al servei de la invasió han continuat atacant les nostres posicions de Coll del Coso, essent totalment rebutjades.

L'artilleria republicana baté amb gran eficàcia dues concentracions d'infanteria enemigues, en les que causà moltes baixes.

ALTRES FRONTS.—Sense notícies d'interès.

AVIACIÓ

Els aparells estrangers procedents de Mallorca bombardejaren ahir en tres ocasions el casc urbà de Cartagena, causant víctimes.

A la Generalitat

L'Honorable President de la Generalitat senyor Companys, millorat de la seva indisposició, ha despatxat a la Residència preparant la tasca del proper Consell de Govern.—Fabra.

AUX-AUM

Producte per a obtenir una esponjositat i volumen incomparables, amb la elaboració de tota classe de pastes. VENDA: P. BARBOSA. — MATARÓ

Multes

Per un expedient per infracció de les normes de racionament, han estat penyorats tres individus amb 25.000 pessetes i altres dos amb 22.000.—Fabra.

La Festa de la Raça

Aquest matí, a l'Universitat, s'ha celebrat un important acte commemoratiu de la Festa de la Raça, organitzat per l'Unió Ibero-americana.

Hi han assistit els ministres d'Estat, Comunicacions i Obres Públiques, els Encarregats de Negocis dels Estats Units, Argentina, Uruguai i altres països americans, el general Riquelme, Prat, Prieto, etc.

El senyor Bosch Gimpera ha fet un discurs glosant el significat de la commemoració. L'Encarregat de Negocis de l'Argentina ha pronunciat un parlament en el qual ha significat el desig dels països americans que ben aviat la pau sigui restablerta a Espanya. Finalment el ministre d'Estat, senyor Alvarez del Vayo, ha posat de relleu la tònica de profund espanyolisme de la República, i ha declarat que un cop assolida la retirada d'Espanya de tots els estrangers, serà possible de restablir la pau entre tots els espanyols.

L'acte, que ha resultat molt brillant, ha estat amenitzat per la Banda Municipal.—Fabra.

La Justícia catalana

El sot-secretari de Justícia de la Generalitat senyor Eduard Ragasol, ha visitat les Audiències de Tarragona i Girona i la de Solsona que entén en l'Administració de Justícia a Lleida i la qual actua amb tota normalitat. Ha declarat també que tots els Tribunals, Jutjats i Jutjats Populars de Catalunya acuen en forma deguda, posant de relleu l'entusiasme dels funcionaris judicials que fan que, malgrat la guerra, el prestigi de la Justícia sigui un fet i que sigui una garantia pels drets ciutadans.—Fabra.

Estranger

Les maniobres nazis

ESTAMBUL.—A la seva sortida d'Estambul cap a Sofia, el senyor Klipp ha declarat que ha estat invitat a anar a Romania. Ha posat de relleu les intencions que té envers els Estats balcànics i dels projectes d'establir convenis amb els EE. UU. i Anglaterra. Ha dit també que els crèdits

concedits a Turquia seran reintegrables en deu anys.—Fabra.

Monument a Albert I

TURIN.—La princesa Maria Josep ha sortit amb el ràpid cap a París.—Fabra.

PARIS.—Ha arribat la princesa de Piemont, essent rebuda pel personal de l'Ambaixada Italiana, Ambaixada de Bèlgica, un representant del President Lebrun i la Comissió del Monument a Albert I. El públic ha aclamat a la princesa.—Fabra.

PARIS.—La premsa d'avui dedica les primeres pàgines a l'homenatge al rei de belgues Albert I amb motiu del descobriment del monument que se li dedica, a qual acte assisteixen el Rei Leopold III, la Reina Mare, Princesa Maria Josep, etc.—Fabra.

La C. G. T. francesa

PARIS.—El Comitè de la C. G. T. francesa ha acabat els seus treballs a un quart de tres de la matinada, votant per unanimitat, amb algunes abstencions, les gestions del Buró.

Ha votat també una moció de simpatia a les organitzacions obreres txeques.

S'han aprovat els esforços de Roosevelt per l'organització d'una Conferència Internacional. Cal recolzar la pau en les idees suggerides en el missatge del President dels EE. UU., que cal tinguin com a complement el desarmament general.

Es preconitza l'unitat sindical internacional, i es defensa la jornada de les 40 hores i els drets sindicals, fent-se patent el pla pel qual labora la C. G. T.—Fabra.

La guerra xinesa

HONG KONG.—50.000 soldats japonesos han efectuat un desembarcament per a efectuar una operació que pretén tallar el pas a les forces xineses.—Fabra.

Venc cotxe

per a infant. Raó: Veïnat de Sardanyola, 5.

Propietaris de finques rústegues i urbanes

Si voleu vendre vostres finques, passeu avui mateix per Casa Caldas. Trobareu el que desitgeu.

Compradors, si voleu adquirir finques rústegues o urbanes acudiu avui mateix i consulteu per a la contractació la Casa Caldas.

Hi ha capital disponible per a la col·locació en primeres hipoteques. No descuideu de visitar la Casa Caldas.

La Casa Caldas té vint anys d'actuació, que són vint anys d'èxits. Ronda Prim, 78 - Mataró.

Atenció, Empreses Col·lectivitzades!

El Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya publicava, el dia 9 del corrent, un Decret del Departament d'Economia, en l'articulat del qual hi consta el que segueix:

Art. 6.º En l'ordre comptable i financer de l'empresa, és de la competència de l'interventor, el següent:

a) b) c) d) e) Autoritzar amb la seva signatura tots els documents que signifiquin disposició o mobilització de cabals.

Art. 14.º A partir de la data de la publicació d'aquest Decret al DIARI OFICIAL els interventors-delegats en exercici adaptaran llur actuació a les normes ací establertes. Pel que es refereix a la signatura de documents que impliquin mobilització de cabals, caldrà registrar les signatures al Negociat de Legalitzacions del Departament d'Economia i les Banques i establiments de crèdit deixaran d'admetre paper que no porti aquest requisi, trenta dies després de la publicació d'aquest Decret.

En conseqüència, els Delegats de la Generalitat a les Empreses Bancàries i Institucions d'Estalvi de Catalunya hauran de tenir cura que, a partir del dia 9 de maig propiament, sigui complimentat l'esperit i lletra del que queda ordenat pel Decret de referència.

Barcelona, 15 d'abril del 1938.

El Cap del Servei Tècnic del Crèdit i de l'Estalvi

Banca Arnús - Banc Espanyol de Crèdit - Banc Hispano Colonial - Banc Urquijo Català - Majó Germans, Banquers - Caixa d'Estalvis de Mataró.